

UVODNA REČ

ALEKSANDAR SPASIĆ

Od ENIAC-a do Hooda

PERSONALNI RAČUNAR je nesporno jedan od najvećih izuma dvadesetog veka. Nijedan drugi uređaj nije više uticao na naš način života, rada i komuniciranja. Udružen s Internetom, PC je izmenio strukturu

svetske ekonomije i promenio živote mnogim ljudima na planeti.

Iako istorija računara doseže u daleku prošlost, u zavisnosti od toga šta prihvataimo kao prvu računsku mašinu, ove godine se navršilo šezdeset godina od nastanka prve prave elektronske računske mašine.

Prvi elektronski računar zvao se ENIAC (Electrical Numerical Integrator And Calculator – električni numerički integrator i kalkulator), a napravili su ga, za vreme Drugog svetskog rata, američki naučnici Džon Mokli i Džon Presper Ekeret za potrebe vojnog projekta koji je trebalo da obezbedi brze i precizne proračune putanja artiljerijskih zrna. Taj računar je bio težak tridesetak tona, imao je 18.000 elektronskih cevi i trošio 150 kilovata struje za samo jedan čas rada. ENIAC praktično nikada nije upotrebljen za namenu zbog koje je konstruisan, ali je 1946. godina ostala zlatnim slovima upisana u istoriji računara.

Tranzistori su već u to vreme bili teoretski razradeni, ali tek početkom šezdesetih godina prošloga veka dolazi do njihove praktične primene, što je bitno smanjilo veličinu i cenu računara i omogućilo njihovu širu primenu.

Međutim, elektronski računari u to vreme još nisu bili dovoljno brzi za složenije računske operacije. To je najbolje dokazao kineski profesor Li Kajčen, koji je 1959. godine pomoću abakusa računao brže od računara u Sijetu, Njujorku i Tajpehu.

Nova era računarstva obeležio je početak primene integrisanih kola sedamde-

setih godina dvadesetog veka, a prvi lični računar za široko tržište, pod imenom Altair 8800, pojavio se 1975. godine.

Ipak, pravu računarsku revoluciju pokrenula je kompanija IBM, kada je 1981. godine predstavila svoj prvi personalni računar IBM 5150.

IBM je u prve dve godine prodao oko 250.000 ovih uređaja, iako je na tržištu bilo, prema mišljenju mnogih analiti-

čara, i tehnološki nadmoćnijih personalnih računara (Apple II i TSR-80).

Prvi IBM-ov PC zauzeo je počasno mesto u istoriji računara i zato što se posle dvadeset pet godina godišnje proda preko 230.000.000 njegovih naslednika.

Možda presudan razlog ovakvog uspeha prodaje računara IBM PC jeste njegova otvorena arhitektura, koja je drugim kompanijama omogućila da proizvode kompatibilne uređaje. Da je IBM krenuo stopama Applea, odnosno da je sprečio nezavisne proizvođače komponenata da i sami izrađuju PC računare, današnja računarska stvarnost izgledala bi potpuno drugačije. Sigurno je da bi tržište PC računara raslo znatno sporije, a to bi se svakako odrazilo i na razvoj softvera, pra-

teće opreme i drugih novih tehnologija. IBM je utisnuo svoj pečat na oblast personalnih računara, a PC je postao de facto standard industrije koja je doživila bum.

Od tada se računarska scena menjala munjevitom brzinom – smenjivali su se novi tipovi računara, a softverska industrija i proizvođači prateće opreme pratili su ih u korak.

Godine 1997. u vremenskoj tabeli razvoja računara upisan je samo jedan novi red: u SAD se pojavljuju DVD plejeri.

Iste godine, 1. jula, na kioscima u našoj zemlji pojavio se prvi broj časopisa *Mikro – PC World*, srpsko izdanje američkog PC Worlda, najtiražnijeg računarskog mesečnika na svetu. Neke od glavnih tema prvog broja *Mikra* bile su: Pentium II protiv Pentiuma Pro, IE 4.0 protiv Netscapea, Novi modeli moderna klase 56k, Saveti za Windows 95...

Ovih dana, kada smo već uveliko počeli pripremu 100. broja *Mikra*, u našu redakciju je prispela vest da je kompanija Cray, poznati proizvođač superračunara, sa američkom vladom potpisala ugovor vredan 52.000.000 dolara o isporuci i održavanju novog superračunara pod šifrovanim nazivom Hood. Ta moćna mašina zasnivaće se na nekoliko hiljada paralelnog povezanih procesora AMD Opteron i na standardnoj konfiguraciji će obavljati između 16 i 100 triliona računarskih operacija u sekundi.

Računarski put od ENIAC-a do Hooda nikako nije mogao da predvidi, još manje vremensku skalu kojom su se menjale snaga i brzina računara. Sumnjam da je iko u mogućnosti da to učini i za predstojećih šezdeset računarskih godina. ■

Aleksandar Spasić je direktor časopisa *Mikro*. Njegove uvodne reči pročitajte na adresi www.mikro.co.yu/archiva/aleksandar.